

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SEITZEI • MAAMAR 3

ביאור כי תצא

An Explanation of “When You Go Out”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/ki-seitzei/3/

1 ביאור כי תצא. ענין שהאדם נברא בצלם אלקי וענין בכואה ובכואה דבכואה הנה כתיב ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים וגוי. ומבואר בע"ח [בעץ חיים] ענין צ' דצלם ולמ"ד דצלם מ"ם דצלם.

An explanation of "When you go out": the matter that man was created in the image of G-d (tzelem Elokim), and the matter of a reflection and a reflection of a reflection (bavu'ah and bavu'ah dibavu'ah). Now, it is written, "And G-d created man in His image, in the image of G-d," etc. And the matter of the tzadi of tzelem, and the lamed of tzelem, [and the] mem of tzelem, is explained in Etz Chaim.

2 ובמבוא שערים שער ה' ח"א [חלק א'] פ"ג כ' [כתב] המוחין דז"א הם בחי' נפש וחיות אל הז"א והוא דמות פרצוף זך ורוחני מאד שלם ב"ס [בי' ספירות]

And in Mevo She'arim, Sha'ar 5, Part 1, chapter 13, he wrote: The intellect (mochin) of Z'eir Anpin (the emotive attributes) is the level of a soul and life-force for Z'eir Anpin; it is the likeness of a configuration (partzuf), very pure and spiritual, complete with ten Sefiros,

והוא מתפשט בתוך הכלים של ז"א בתוך גופו להחיותו והוא בחי' צלם א' שיש בו ג' בחי' כנגד ג' אותיות צלם. ל' מ' מקיפים וצ' הוא אור פנימי.

and it spreads within the vessels of Z'eir Anpin, within its body, to give it life. And it is the level of one tzelem (image), which has in it three levels corresponding to the three letters of tzelem: the lamed and mem are makifim (encompassing lights), and the tzadi is inner light (or pnimi).

3 ופ"י שהא"פ [שהאור פנימי] הוא בחי' צ' היינו ט"ס [ט' ספירות] דז"א חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] כל אחד כלול מעשר עולה צ'. וכמ"ש במ"ח מסכת הגדלות ז"א פ"ג [פרק ג'].

The explanation: the inner light is the level of the tzadi, that is, the nine Sefiros of Z'eir Anpin (the emotive attributes) — Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge); Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty); Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation) — each one comprising ten, which comes to tzadi (ninety). As is written in Mishnas Chassidim, the tractate on the Gadlus (maturity) of Z'eir Anpin, chapter 3.

ולמ"ד הוא מקיף היינו ג' מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת] דאצ"י אשר כל א' כלול מעשר עולה למ"ד אשר הוא בחי' מקיף לכללות הא"פ [האור פנימי] דט"ס [דט' ספירות] דז"א שהיא בחי' צ' ועמ"ש בביאור ע"פ ועשית ציץ גבי קדש למ"ד מלמטה.

And the lamed is a makif: that is, the three mochin, Chochmah, Binah and Daas of Atzilus (the World of Emanation), each of which comprises ten, which comes to lamed (thirty); it is the level of a makif to the inner light of the nine Sefiros of Z'eir Anpin as a whole, which is the level of the tzadi. And see what is written in the explanation on the verse "And you shall make a tzitz," regarding "Holy" [and the] lamed below.

והמ"ם הוא בחי' כתר מקיף הכללי כולל כל הדי בחי' כחב"ד [כחכמה בינה ודעת] (ע' [עייז] בכוונת ברכת כהנים ובקידוש דשבת)

And the mem is the level of Keser (the Crown), the general makif, which includes all four levels, Keser, Chochmah, Binah and Daas (see the kavanah of the Priestly Blessing, and [that] of the Kiddush of Shabbos),

והוא בחי' מקיף למקיף שהמקיף הראשון שהוא בחי' ל' יוכל להתלבש לפעמים ליכנס בתוך הא"פ [האור פנימי] והכלים משא"כ המ' שהוא בחי' מקיף למקיף כו'

and it is the level of a makif to the makif. For the first makif, which is the level of the lamed, can at times be clothed, entering within the inner light and the vessels; whereas the mem, which is the level of a makif to the makif, etc.

ומ"מ ב' מקיפים אלו דלי מ' הם לבד ענין הכתר דז"א ומאירים עליו מרחוק יותר מבחי' הכתר דז"א כמ"ש במ"ח שם פ"ו

Nevertheless, these two makifim of the lamed and mem are apart from the Keser of Z'eir Anpin, and they shine upon it from afar, farther off than the level of the Keser of Z'eir Anpin, as is written in Mishnas Chassidim, there, chapter 6.

(ועיין מענין מקיף ומקיף למקיף בפ' שמות בביאור ע"פ הבאים ישרש יעקב ובמ"ש במ"א ע"פ חנכת הבית לדוד בענין לבוש ובית כו' וע' לקמן פ' נצבים בפ"י לא בשמים היא ולא מעבר לים היא כו' בחי' מקיף ומקיף דמקיף כו' ע"ש)

(And on the matter of the makif and the makif to the makif, see Parshas Shemos, in the explanation on the verse "Those who come, Yaakov will take root," and what is written elsewhere on the verse "...the dedication of the House, of David," on the matter of a garment and a house, etc. And see below, Parshas Nitzavim, on the meaning of "It is not in heaven... and it is not beyond the sea," etc.: the level of a makif and a makif of a makif, etc.; see there.)

וכן יובן למעלה יותר מריש כל דרגין הנה הא"פ [האור פנימי] הוא בחי' הקו כו' (וע' בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות כו')

And so it is to be understood higher still, above the "Head of all levels": the inner light is the level of the kav (line of light), etc. (And see the explanation on the verse "Let them bring royal garments," etc.)

והנה כמ"כ [כמו כן] בנשמת האדם נאמר ג"כ ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ע"ד הנ"ל.

Now likewise, regarding the soul of man, it is also said, "And G-d created man in His image, in the image of G-d," in the manner described above.

ועיקר ענין הצלם הוא להיות ממוצע בין אלהות לנשמה כי הנשמה הוא בחי' נברא יש מאין ע"י התלבשות האור במלי' דעשי' [דעשיה] בכלים.

And the essential point of the tzelem is to be an intermediary between G-dliness and the soul. For the soul is at the level of a created being, something from nothing, [brought into being] through the light's being clothed in vessels, in Malchus (sovereignty) of Asiyah (Action).

וכ"זה [וכל זה] הוא עדיין אלקות כו' ולהיות התהוות הנשמה שהיא נברא הוא ע"י הצלם אלקים ומתחלק לבי' בחי' צ' דצלם

And all this is still G-dliness, etc. And since the coming into being of the soul, which is a created being, is through the image of G-d (tzelem Elokim), it divides into two levels: the tzadi of tzelem,

היינו בחיי אלקות שבתוך הנשמה (ועי' בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג']) ולמ"ד בחיי מקיף וזהו בחיי מזל
הנז' [הנזכר] בדרז"ל [בדברי רבותינו זכרונם לברכה] מזליה חזי.

that is, the level of G-dliness that is within the soul (and see Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 3); and the lamed, the level of a makif. And this is the level of the mazal mentioned in the words of our Sages, of blessed memory: "his mazal sees."

שמשם נמשך בחיי צי' להתלבש בנשמה וכנודע ממאמר הבעש"ט [הבעל שם טוב] נ"ע [נשמתו עדן] בענין הב"ק
[הבת קול] שמכרזת שובו בנים דקשה מי הוא השומע כו'. וא"כ מהו הפעולה מהכרוז.

For from there the level of the tzadi is drawn down to be clothed in the soul. And as is known from the saying of the Baal Shem Tov, whose soul is in Eden, concerning the heavenly voice (bas kol) that proclaims, "Return, O children": for it is difficult — who is it that hears it? etc. And if so, what does the proclamation accomplish?

אלא היינו דמזליה חזי הכרוז ומזה נמשך ג"כ הרגשה בנשמה שבגוף שנמשך לה מלמעלה מבחי' מזליה
וע"כ נקי' מזל שממשיך ההזלה וההשפעה

Rather, it is that his mazal sees the proclamation, and from this a feeling is drawn also into the soul that is in the body, which is drawn to it from above, from the level of his mazal. And therefore it is called mazal, for it draws down the flowing (hazalah) and the influence

(ועמ"ש בד"ה האזינו השמים בפירוש ונוזלים מן לבנון כו') והמזל הוא בחיי אלקות שאינו מתלבש
בנפש כלל

(and see what is written in the discourse beginning "Listen, O heavens," on the meaning of "and streams (nozlim) from Lebanon," etc.). And the mazal is the level of G-dliness that is not clothed in the soul at all,

שהוא למעלה ממדרגת מלאך וכמ"ש הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] בשער הקדושה והנבואה שהמדרגה הגדולה
שבכולם הוא גילוי הנשמה שלו עצמו שהוא למעלה ממדרגת גילוי אליהו והיינו בחיי הנשמה שלמעלה
מן הגוף למ"ד דצלם.

for it is higher than the rank of an angel; as Rabbi Chaim Vital wrote in the Gate of Holiness and Prophecy, that the greatest rank of them all is the revelation of one's own soul, which is higher than the rank of the revelation of Eliyahu. And this is the level of the soul that is above the body, the lamed of tzelem.

ונקי בחיי יפת תואר שהוא מז"א עצמו (ר"ל [רוצה לומר] למעלה מבחי' מלי ועי' בזח"א [בוהר חלק א]) (פי' ויחי דרמ"ה) ע"פ שימני כחותם בגין דאיןון אתיין מסטרא דדכורא כו'.

And it is called the level of "beautiful of form" (yefas to'ar), for it is from Z'eir Anpin itself (that is to say, above the level of Malchus; and see the Zohar, Part I) (Parshas Vayechi, folio 245), on the verse "Set me as a seal": "because they come from the side of the male," etc.

ועי' מ"ש לעיל פי' בשלח סד"ה וה' הולך לפניו יומם במש"ש [כמה שכתוב שם] ישראל נעשו אז למעלה מבחי' שכינה כו'

And see what is written above, in Parshas Beshalach, at the end of the discourse beginning "And Havayah went before them by day," in what is written there: Israel then became higher than the level of the Shechinah (Divine Presence), etc.,

ועל דמות הכסא כו' לך הוי' הגדולה והגבורה והתפארת תפארת עיקר שהוא בחי' גוונין ש"ע [ש"ע] (370) נהורין כו'

and "upon the likeness of the throne," etc. "Yours, Havayah, are the greatness and the might and the beauty": Tiferes (beauty) is the principal one, for it is the level of colors, "370 lights," etc.

וזה נמשך מבחי' למד שהוא חב"ד [חכמה בינה ודעת] וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו עד"מ שצהבו פניו מהשכלת שכל חדש שהשכל החדש נמשך מבחי' משכיל שהוא הארת המקיף וזהו ענין יאר הי' פניו תרין תפוחין כו'

And this is drawn from the level of the lamed, which is Chochmah, Binah and Daas; as it is written, "A man's wisdom makes his face shine" — for example, that one's face lit up from grasping a new insight; for the new insight is drawn from the level of the one who conceives it (maskil), which is the radiance of the makif. And this is the meaning of "May Havayah make His face shine": the two apples, etc.

(הנזי' [הנוכח] באד"ר [באדרא רבא] וכמ"ש ג"כ בפע"ח [בפרי עץ חיים] בכוונות ברכת כהנים בפ"י יאר הי' פניו כו' שהוא המשכה מבחי' לי מי דצלם כו' ועמ"ש מענין תפארת סד"ה יונתי בחגוי ובד"ה אם בהרת קדמה) והמ"ם הוא מא"א [מאריך אנפין] כו' כנ"ל.

(mentioned in the Idra Rabba; and as is also written in Pri Etz Chaim, in the kavanos of the Priestly Blessing, on the meaning of "May Havayah make His face shine," etc., that it is a drawing down from the level of the lamed and mem of tzelem, etc.; and see what is written on the matter of Tiferes at the end of the discourse beginning "My dove, in the clefts," and in the discourse beginning "If the bright spot preceded"). And the mem is from Arich Anpin, etc., as mentioned above.

והצי' הוא בצי' אשת יפ"ת [יפת תאר] שיורד ומתלבש כו' ועיקר העבודה להעלות צי' דצלם אשת יפ"ת [יפת תאר].

And the tzadi is the level of “a woman of beautiful form” (eshes yefas to'ar), which descends and is clothed, etc. And the essence of the service is to raise up the tzadi of tzelem, the woman of beautiful form.

וכמ"כ [וכמו כן] למעלה הצי' יורד למטה במלי' ונקי' אשת יפ"ת [יפת תאר] והלמ"ד נשאר למעלה ועל דמות הכסא

And likewise above: the tzadi descends below, into Malchus, and is called “a woman of beautiful form,” while the lamed remains above, and “upon the likeness of the throne” —

וכמו בנשמה שמתחלקת לבי' בחינות הארה שמתפשטת בגוף ומה שנשאר למעלה בבי' מקיף שממנה באין ההשפעות והארות הנשמה כו' (ועיי' בזהר ר"פ במדבר):

just as in the soul, which divides into two levels: a ray that spreads into the body, and what remains above as a makif, from which come the influences and illuminations of the soul, etc. (And see the Zohar, at the beginning of Parshas Bamidbar.)

4 ב והנה בסדר העלאה זו מתחילה ושבי' דהיינו בהתפשטות הארת הנפש במודומ"ע [במחשבה דבור ומעשה] של הבלי' העולם פיזור הנפש

2. Now, in the order of this ascent, it begins with “and you take his captives captive”: that is, with the spreading of the soul’s radiance into the thought, speech and action of the vanities of the world, the scattering of the soul;

והיינו כחותיה והארותיה שנתפזרו ע"י מודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] דמילין דהדיוטא וכנודע מענין החלומות וכף הקלע שהם התפשטות הארת הנפש במודומ"ע [במחשבה דבור ומעשה] שלא נאבד כו' והארות אלו נתפזרו בכמה לבושין

that is, its powers and radiances that were scattered through thought, speech and action in mundane matters (milin dehedyota); as is known from the matter of dreams and of the hollow of the sling (kaf hakela), which are [a matter of] the spreading of the soul’s radiance into thought, speech and action, which is not lost, etc. And these radiances were scattered into many garments,

וצריך לקבצם ועל זה נאמר משם יקבצך כו' (ובפ' משם. עיין בד"ה אני לדודי) והקיבוץ היינו ע"י עקירת הרצון וגם ע"י וידוי דברים

and one must gather them. And of this it is said, "From there He will gather you," etc. (And on the meaning of "from there," see the discourse beginning "I am my Beloved's.") And the gathering is through uprooting the will, and also through verbal confession;

שהרי הם בחינת אותיות הנפולין וע"י אותיות אשמנו בגדנו כו' מעלים האותיות. ולכן לא די בעקירת הרצון לבד כ"א ג"כ וידוי דברים.

for they are at the level of fallen letters, and through the letters of "We have trespassed, we have betrayed," etc., one raises up the letters. Therefore uprooting the will alone is not enough; rather, verbal confession too [is needed].

5 ועוד כי הנה מכל עון נברא קטיגור א' ויש בו ג"כ נפש וגוף. הנפש נעשה מן התאוה והרצון שלבו נתאוה לדבר ההוא. והגוף נעשה מהמעשה ההוא או מהדבור כו'.

Furthermore: from every sin one accuser is created, and it too has a soul and a body. The soul is made from the desire and the will, in that his heart desired that thing; and the body is made from that act, or from the speech, etc.

ולכן כדי להיות מחיתי כעב פשעך כו' הוא ג"כ ע"י ב' דברים שע"י עקירת הרצון מוציא הנפש וע"י וידוי דברים נמחה הגוף כו'.

Therefore, for there to be "I have wiped away your transgressions like a cloud," etc., it is likewise through two things: through uprooting the will one takes out the soul, and through verbal confession the body is wiped away, etc.

והעלאה הוא לבחי' למ, ד דצלם בחי' מקיפים שהמקיף מסמא עיני החיצונים שלכן אחיזתם בין פנימי למקיף ואחוריהם למקיף שאין יכולים להסתכל בא"מ [באור מקיף] שהוא מסמא עיניהם. וזהו על אויביך דהיינו למקום שאין האויבים שולטים כו'

And the ascent is to the level of the lamed of tzelem, the level of the makifim (encompassing lights); for the makif blinds the eyes of the external forces (chitzonim). That is why their hold is between the inner [light] and the makif, with their backs to the makif: for they cannot gaze at the encompassing light (or makif), since it blinds their eyes. And this is "above your enemies" (al oyvecha): that is, to a place where the enemies have no dominion, etc.

(ובזה יש לתרץ קושיא במ"ש אסתר למרדכי כל עבדי המלך כו' יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא כו' ואני לא נקראתי כו'.

(And with this one can resolve a difficulty in what Esther said to Mordechai: "All the king's servants," etc., "know that any man or woman who comes to the king, to the inner court, who is not called," etc., "and I have not been called," etc.

דלכאורה אין זה תירוץ כלל דהרי עכ"פ [על כל פנים] יכלה לבוא אל החצר החיצונה ונערי המלך יגידו אליו מי בחצר וכמ"ש והמן בא לחצר בית המלך החיצונה לאמר למלך כו'.

For seemingly this is no answer at all, since in any case she could have come to the outer court, and the king's attendants would have told him who was in the court; as it is written, "And Haman had come into the outer court of the king's house to speak to the king," etc.

אך אסתר קיימה כמ"ש בתורה כי תצא למלחמה צ"ל על אויביך דהיינו למקום שאין האויבים שולטים והוא בחינת חצר הפנימית משא"כ בבחינת חצר החיצונה הרי שם יש אחיזה לממן ג"כ כמ"ש והמן בא לחצר כו' החיצונה כנ"ל.

But Esther fulfilled what is written in the Torah: "When you go out to war," it must be "above your enemies," that is, to a place where the enemies have no dominion, which is the level of the inner court; whereas at the level of the outer court, Haman too has a hold there, as it is written, "And Haman had come into the court," etc., "the outer," as mentioned above.

כי חצר החיצונה הוא המשכת החיות לחיצוניות העולמות כמ"ש בפ' במדבר ע"פ וארשתוך לי כו' ועי' בד"ה ונתתי לך מהלכים בפ"י תשמור את חצרי כו' דלכך צריך שמירה כו'.

For the outer court is the drawing down of life-force (chayus) to the outer dimension (chitzoniyyus) of the worlds, as is written in Parshas Bamidbar on the verse "And I will betroth you to Me," etc.; and see the discourse beginning "And I will give you places to walk," on the meaning of "you shall guard My courts," etc., that this is why guarding is needed, etc.

אך חצר הפנימית הוא בחי' מפתחות הפנימית וכמ"ש בפ' ראה בד"ה כי תשמע שהוא המשכת אור א"ס ב"ה מבחי' סוכ"ע וז"ש [וזהו שכתוב] שער החצר הפנימית הפונה קדים.

But the inner court is the level of the inner keys, as is written in Parshas Re'eh, in the discourse beginning "If you hear," that it is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And this is [the meaning of] what is written, "The gate of the inner court that faces east (kadim),"

שהוא פונה לבחיי קדמונו של עולם. ועי"ז נא' [נאמר] סגור יהיה כו' וכיום השבת יפתח וכמ"ש במ"א ע"פ ויקהל משה כו'.

for it faces toward the level of the Primordial One of the world (Kadmono shel olam). And of this it is said, "shall be closed," etc., "and on the Shabbos day it shall be opened"; as is written elsewhere on the verse "And Moshe assembled," etc.

ולכן הוכרחה לבוא דוקא אל החצר הפנימית שהוא בחי' על אויביך אשר משם נמשך נצוח המלחמה לה' בעמלק כו' וכי"ז [וכל זה] הוא בחי' העלאות התפשטות פיזור הנפש במודומ"ע [במחשבה דבור ומעשה] שהן לבושים.

Therefore she had to come specifically to the inner court, which is the level of "above your enemies," from which is drawn the victory of "Havayah's war against Amalek," etc.) And all this is the level of the raising up of the scattered outspreading of the soul into thought, speech and action, which are garments.

אבל להעלות עצמיות הצי' שהוא בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] צ"ל תשובה יותר עילאה כי כמה מדרגות יש בתשובה

But to raise up the very essence of the tzadi, which is the level of Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge), Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty), Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation), a higher teshuvah (return) is needed; for there are many levels in teshuvah

(עיין בד"ה האזינו השמים הנ"ל בענין שבת אותיות תשב ומי שטרח בע"ש [בערב שבת] היינו התפלה שבכל יום כו' שהיא ג"כ בחי' תשובה כו' עי"ז יבוא לבחי' תשובה דשבת.

(see the discourse beginning "Listen, O heavens," mentioned above, on the matter that Shabbos has the letters of tashev ("return"), and that "one who toiled on Erev Shabbos" is the prayer of every day, etc., which is also a level of teshuvah, etc.; through this he will come to the level of the teshuvah of Shabbos.

ויש עוד בחי' שבת שבתון שלמעלה גם מבחי' תשובה דשבת כו' ע"ש ומשם יובן למש"כ [למה שכתוב] והיינו ע"י המשכת למ"ד דצלם בחי' מזל שצריך להתחיל מבחי' מזל

And there is a further level, Shabbos Shabbason, which is higher even than the level of the teshuvah of Shabbos, etc.; see there, and from there what is written [here] will be understood.) And this is through drawing down the lamed of tzelem, the level of mazal: for one must begin from the level of mazal,

והיינו ע"י תורה ומצות מצות הם כתר ותורה חכמה אורייתא מחכמה נפקת כו' וכתוב חכמת אדם תאיר פניו ועי"ז יאר פניו אתנו סלה להיות גילוי פנימית הלב.

and this is through Torah and mitzvos. The mitzvos are Keser (the Crown), and the Torah is Chochmah — “the Torah issues from Chochmah,” etc. And it is written, “A man’s wisdom makes his face shine”; and through this, “May He make His face shine upon us, selah,” so that there be a revelation of the inner dimension (pnimiyus) of the heart.

6 וז"ש [וזהו שכתוב] לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש כו'. וע' מ"ש בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר גבי אם אין חכמה אין יראה.

And this is [the meaning of] what is written, “For You my heart has said, ‘Seek My face’; Your face, Havayah, I will seek,” etc. And see what is written in the discourse beginning “And G-d spoke all these words, saying,” regarding “If there is no wisdom, there is no awe.”

שזהו ענין יראה עילאה הנמשך מבחי' מזליהו חזי כנזכר גבי חברי דניאל אבל חרדה גדולה נפלה עליהם.

For this is the matter of the higher awe (yirah ila'ah), which is drawn from the level of “their mazal sees,” as mentioned regarding Daniel’s companions: “but a great trembling fell upon them.”

וגילוי זה בבחי' מזליהו נמשך ע"י עסק התורה שע"ז תתעורר שרש נשמתו למעלה בחינת מזליה ולכן אם אין חכמה אין יראה.

And this revelation, at the level of their mazal, is drawn down through occupying oneself with Torah; for through this the root of his soul above, the level of his mazal, is aroused. And therefore, “If there is no wisdom, there is no awe.”

7 והנה עי"ז ולקחת לך לאשה שהצ' דצלם נקרא אשה לגבי תורה שהתורה הוא החתן ביום חתונתו זה מ"ת [מתן תורה].

Now, through this, “and you take her to yourself as a wife”: for the tzadi of tzelem is called a “wife” in relation to the Torah, for the Torah is the bridegroom — “on the day of his wedding: this is the Giving of the Torah.”

ולפעמים נקרא התורה כלה א"ת [אל תקרי] מורשה אלא מאורשה והיינו לגבי מ' דצלם (עיין בביאור ע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו' וע"פ יונתי בחגוי הסלע וצ"ל מ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא)

And sometimes the Torah is called a bride: "Do not read morashah ('inheritance') but me'orasah ('betrothed')"; and that is in relation to the mem of tzelem. (See the explanation on the verse "There are sixty queens," etc., "My dove is one," etc., and on the verse "My dove, in the clefts of the rock." And [so] one must explain what is written in the Zohar, Part III, Nasso)

(קל"ד א') בענין הכל תלוי במזל אפילו ספר תורה בהיכל משמע דהתורה ג"כ יש בה בחי' מקיף הנקרא מזלא

(folio 134a), regarding "Everything depends on mazal, even a Torah scroll in the Heichal (sanctuary)": this implies that the Torah, too, has in it the level of a makif, which is called mazala;

והיינו בחי' מ' שהתורה עצמה היא בחינת חכמה ובפ' בהעלותך (דקנ"ב ע"א) ונשמתא לנשמתא כו' and that is the level of the mem, for the Torah itself is the level of Chochmah (wisdom). And in Parshas Beha'aloscha (folio 152a): "and the soul of the soul," etc.

ועד"ז י"ל [יש לומר] המדרש בשה"ש [בשיר השירים] רבה ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאמר ר' [רבין] יוחנן לר' [לרבי] חייא בר אבא שמכרתי דבר שניתן לששת ימים כו'

And along these lines one may explain the Midrash in Shir HaShirim Rabbah on the verse "If a man would give all the wealth of his house for love," where Rabbi Yochanan said to Rabbi Chiya bar Abba, "I sold something that was given in six days," etc.,

שנאמר כי ששת ימים עשה אבל התורה ניתנה לארבעים יום שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום. "as it is said, 'For in six days [He] made'; but the Torah was given in forty days, as it is said, 'And he was there with Havayah forty days.'"

דענין ארבעים יום י"ל [יש לומר] כנגד בחי' כחב"ד [כחכמה בינה ודעת] הנקרא מ"ם כנ"ל ועמ"ש במ"א גבי מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ בענין התודה שהיו בה ארבעים חלות כו' ע"ש.

For the matter of the forty days, it may be said, corresponds to the level of Keser, Chochmah, Binah and Daas, which is called mem, as mentioned above. And see what is written elsewhere regarding "A psalm of thanksgiving: Shout to Havayah, all the earth," on the matter of the thanksgiving offering, which had forty loaves, etc.; see there.

8 וא"כ לכאורה אינו מובן מש"כ [מה שכתוב] שהתורה נקרא מאורשה לגבי בחי' מ"ם שכנשמה אך י"ל [יש לומר] דמה שבתורה עצמה יש ג"כ בחי' מ"ם היינו מקור ושרש התורה שמשם ניתנה וכמ"ש במ"א בפי' ומדבר מתנה סד"ה צאינה וראינה.

If so, what was written — that the Torah is called “betrouthed” in relation to the level of the mem in the soul — is seemingly not understood. But it may be said that [the fact] that the Torah itself also has a level of mem refers to the source and root of the Torah, from which it was given; as is written elsewhere, on the meaning of “And from the wilderness, Mattanah (a gift),” at the end of the discourse beginning “Go out and see.”

אבל התורה עצמה היא בבחי' חכמה אורייתא מחכמה נפקת כו'. וזהו ענין ברכו בתורה תחלה שהוא על המשכת אור א"ס בחי' [בחכמה עילאה]:

But the Torah itself is at the level of Chochmah (wisdom) — “the Torah issues from Chochmah,” etc. And this is the matter of blessing over the Torah first, which concerns drawing down the Infinite Light (Or Ein Sof) into the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah).

9 ג וגלחה את ראשה. מותר מוחין כי הנה במדרגות העליונות דקדושה המותר מוחין הוא בחי' קדושה עליונה שהוא בחי' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהן נמשכין מבחי' שערות כו' משא"כ בלויים והעבירו תער כו'.

3. “And she shall shave her head”: [this is] the excess of the intellect (mosarei mochin). For in the supernal levels of holiness, the excess of the intellect is the level of supernal holiness, which is the level of the Thirteen Attributes of Mercy, which are drawn from the level of hairs, etc.; whereas with the Levites, “and they shall pass a razor,” etc.

10 והוא עד"מ כמכו שיחת חולין של ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] כו' והיינו לת"ח [לתלמיד חכם / לתלמידי חכמים] דייקא משא"כ לשארי אנשים הם דברי הבאי

By way of analogy, it is like the mundane conversation of Torah scholars, etc.; and that is for a Torah scholar specifically, whereas for other people these are empty words,

והיינו לפי שהת"ח [שהתלמיד חכם / שהתלמידי חכמים] הוא בבחי' מוחין דגדלות לכך אף השיחת חולין שלו שזהו כמו מותר מוחין ימצא בהם טוב וקדושה

and that is because the Torah scholar is at the level of mature intellect (mochin degadlus). Therefore even his mundane conversation, which is like the excess of the intellect, will be found to contain good and holiness.

וזהו ענין ועלהו לא יכול אפילו בחי העלין שהם אינם עיקר הפרי אעפ"כ [אף על פי כן] כו' שלגודל חכמתו לכך גם בשיחת חולין שלו מלובש חכמה מה שאין כן לשארי אנשים

And this is the matter of “and its leaf shall not wither”: even the level of the leaves, which are not the chief thing, the fruit — nevertheless, etc.; for because of the greatness of his wisdom, wisdom is clothed even in his mundane conversation, which is not so for other people

(והוא קרוב לענין מ"ש במ"א גבי ענין משלי שלמה דדוקא שלמה היה יכול להלביש השכל במשל גשמי וכן ר' [רבי] מאיר ולכן אמרו משמת ר"מ [רבי מאיר] בטלו מושלי משלים כו'. וע' בפרשת לך לך בד"ה והבדילה הפרכת).

(and this is close to what is written elsewhere regarding the proverbs of Shlomo: that specifically Shlomo could clothe the intellect in a physical parable, and so too Rabbi Meir; and therefore they said, “When Rabbi Meir died, the tellers of parables ceased,” etc. And see Parshas Lech Lecha, in the discourse beginning “And the curtain shall divide”).

ולכן עד"ז אמרו ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר שהבשר שהוא מותרות מפיל אותו משא"כ צדיק אוכל לשובע נפשו כו' וכן עד"ז בבגדים

Therefore, along the same lines, they said, “An unlearned person (am ha'aretz) is forbidden to eat meat,” for meat, which is an excess, makes him fall; whereas “The righteous man eats to the satisfying of his soul,” etc. And likewise, along these lines, with clothing:

הנה בכה"כ כתיב ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת כי כה"ג [כהן גדול] שהוא מבחי חכמה כח מה בחי ביטול לכך כבוד חכמים ינחלו.

regarding the Kohen Gadol it is written, “And you shall make holy garments for Aharon your brother, for glory and for beauty”; for the Kohen Gadol, who is from the level of Chochmah (wisdom) — koach mah (“the power of ‘what’”), the level of self-nullification (bittul) — therefore “the wise shall inherit honor.”

משא"כ לשארי אנשים הרי התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם (וכמ"ש בפ' אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר כו') וכה"ג [וכהאי גוונא] הבעל תשובה צריך לסיגופים.

Whereas for other people, “desire and honor remove a person from the world” (as is written in Parshas Acharei on the verse “For on this day He shall atone,” etc.). And likewise, the baal teshuvah (penitent) needs self-mortifications:

תשובת הגדר שלא יפול ח"ו [חס ושלום] משא"כ מי שלא חטא כו'. וזהו וגלחה את ראשה. דהיינו המותרות ולהסתפק בהכרחי:

the teshuvah of a fence (teshuvas hageder), so that he not fall, G-d forbid; whereas one who has not sinned, etc. And this is "and she shall shave her head": that is, the excesses, and being content with what is necessary.

11 ועשתה את צפרניה. היינו מותרי המדות חסד דרועא ימינא אברהם שיצא ממנו כו' שאחזיתם הוא בצפרנים פסולת. אך פ"י וגלחה את ראשה.

"And she shall do her nails": this is the excess of the emotive attributes (middos) — Chesed (kindness), "the right arm," Avraham, "from whom came forth," etc. — for their hold is in the nails, the waste. But the meaning of "And she shall shave her head"

דהיינו מותרי מוחין הוא ענין ההתחכמות היתירה במילי דעלמא. והוא ע"ד מ"ש לא לחכמים לחם. כי הגם דכתיב וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה.

— that is, the excess of the intellect (mosarei mochin) — is the matter of excessive cleverness in worldly affairs. This is along the lines of what is written, "Bread is not to the wise." For although it is written, "And Havayah your G-d will bless you in all that you do,"

שהברכה וההמשכה נמשך בכל אשר תעשה דוקא שהוא כלי וסיבה שבזה יומשך לו מה שנקצב לו בר"ה [בראש השנה] ויוה"כ [ויום הכפורים] פרנסה משא"כ אם ישב בטל

[meaning] that the blessing and the flow are drawn down specifically "in all that you do," which is a vessel and a cause through which what was allotted to him on Rosh HaShanah and Yom Kippur, [his] livelihood, will be drawn to him; whereas if he sits idle

ולא יעסוק כלל באיזה פרנסה לא יומשך ההמשכה בגשמיות והיינו משום שבעוה"ז הגשמי נמשך ההשפעה בלבוש והסתר עד שאותותינו לא ראינו

and does not engage at all in any livelihood, the flow will not be drawn down into physical [form]. And this is because in this physical world the influence is drawn down in a garment and in concealment, until "our signs we have not seen"

(וכמ"ש במ"א בד"ה ומרדכי יצא כו' ע"ש ובד"ה וברוך הנ"ל וע' ג"כ בפ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות במש"ש [במה שכתוב שם] לכן שם אל אדי המחיה עשייה כו')

(as is written elsewhere, in the discourse beginning "And Mordechai went out," etc.; see there; and in the discourse beginning "And He will bless you," mentioned above. And see also Parshas Masei, in the discourse beginning "To explain the matter of the journeys," in what is written there: therefore the Name E-I Ado-nai, which gives life to Asiyah, etc.).

אך מ"מ ההשפעה עצמה נמשך מלמעלה וברוך ה' בכל כו' אלא שהאדם מחויב לעשות כלי שבזה יומשך הברכה לפי שכך הוא סדר ההמשכה כנ"ל.

Nevertheless, the influence itself is drawn from above — "And Havayah will bless you in all," etc. — only that a person is obliged to make a vessel through which the blessing will be drawn down, because such is the order of the flow, as mentioned above.

אך ריבוי ההתחכמות בזה הוא מותר מוחין אשר ע"י נאמר לא לחכמים לחם. כי בזה מראה שעולה על דעתו שהסיבה והלבוש ההוא והתחבולה היא עיקרית בהשפעה זו והוא בחי' נפרד כו'

But much cleverness in this is the excess of the intellect, of which it is said, "Bread is not to the wise." For by this he shows that it occurs to him that that cause and garment and stratagem are the essential thing in this influence; and this is the level of [being] separate, etc.

(וכמ"ש בד"ה שובה ישראל כו' שע"י גורם להיות לו לב האבן כו' ע"ש) והוא כמשל מי שתופר לו לבוש כמדה הצריך הוא טוב

(as is written in the discourse beginning "Return, O Israel," etc., that through this he causes himself to have a heart of stone, etc.; see there). It is like the analogy of one who sews himself a garment: to the measure needed, it is good;

אבל אם מאריך אותו יותר מדאי גורם שיפול מחמתו ח"ו [חס ושלום]. (והא דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] נדה) (דף ע' [שבעים]) מה יעשה אדם ויתעשר ירבה בסחורה כו'

but if he lengthens it too much, it causes him to fall because of it, G-d forbid. And as for what our Sages, of blessed memory, said (Niddah, folio 70): "What should a person do to become rich? Let him increase his commerce," etc. —

זהו כמש"ש [כמה שכתוב שם] כשמבקש רחמים מיי שהעושר שלשו על עושר אז ודאי צריך ג"כ לעשות לבוש וכלי שיוכל לשרות בזה הברכה.

this is as it says there: when he asks for mercy from the One to whom wealth belongs, for wealth, then certainly he also needs to make a garment and a vessel in which the blessing can rest.

וגם זאת רק ירבה בסחורה ולא ריבוי ההתחכמות יותר מדאי וההעמקה דאדרבה לא לחכמים לחם כו' And even this, only "let him increase his commerce," and not too much cleverness and delving deep, for on the contrary, "Bread is not to the wise," etc.

וכ"ש [וכל שכן] מי שאינו אין להתעשר רק מסתפק בהכרחי או אף אם רוצה להתעשר אלא שלא בקש רחמים ע"ז אז רבוי הסחורה ג"כ ה"ל [הוה ליה] כלבוש ארוך יותר מדאי כו'.

And all the more so one who is not hasty to become rich, but is content with what is necessary; or even if he wants to become rich, but has not asked for mercy for this: then much commerce, too, is like a garment that is too long, etc.

אלא דכשמבקש רחמים ע"ז אז לא סגי בלי שירבה בסחורה כמש"ש [כמה שכתוב שם] בגמ' [בגמרא] דהא בלא הא לא סגי.

But when he asks for mercy for this, then it does not suffice without his increasing his commerce, as it says there in the Gemara, "for this without that does not suffice."

והיינו מטעם הנ"ל שההשפעה בעשייה נמשך על ידי לבוש כו' בכל אשר תעשה. וזהו ענין וגלחה את ראשה המותר מוחין הנ"ל

And this is for the reason mentioned above, that the influence in Asiyah (Action) is drawn down through a garment, etc. — "in all that you do." And this is the matter of "and she shall shave her head": the excess of the intellect mentioned above

(שהם נמשלו לבחינת שערות שמהם יניקת החיצונים ע"ד שער באשה ערוה משא"כ בתורה כתיב סלסלה ותרוממך כי התורה שרשה מח"ע [מחכמה עילאה] וכתר עליון אשר משם ההמשכה דייקא ע"י בחי' שערות כו'.

(which are likened to the level of hairs, from which the external forces draw nurture, in the manner of "a woman's hair is nakedness"; whereas regarding the Torah it is written, "Exalt her (salseleha) and she will raise you up," for the Torah's root is from the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) and the supernal Keser, from which the flow is specifically through the level of hairs, etc.;

שאל"כ [שאם לא כן] לא יוכלו העולמות לקבל כו'. ועיין מ"ש במ"א ס"פ לך לך בד"ה שרי אשתך והנה למעלה כך היא המדה כו' ע"י צמצום דוקא כו' משא"כ למטה בבחי' שרה כו'

for otherwise the worlds would not be able to receive, etc. And see what is written elsewhere, at the end of Parshas Lech Lecha, in the discourse beginning "Sarai your wife": "Now above, such is the measure," etc., "through tzimtzum (contraction) specifically," etc.; "whereas below, at the level of Sarah," etc.,

הוא להיפך ממש כו' וע' בפ' תצוה בד"ה ועשית בגדי קדש במש"ש [כמה שכתוב שם] אבל בחי' ורב חסד כו' ודרך גילוי זה והמשכה זו כו' הוא כמ"ש כשמן ה טוב על ראש יורד על הזקן כו' ע"ש.

"it is the very opposite," etc. And see Parshas Tetzaveh, in the discourse beginning "And you shall make holy garments," in what is written there: "But the level of 'and abundant in kindness,'" etc., "and the way of this revelation and this flow," etc., "is as it is written, 'Like the good oil upon the head, running down upon the beard,'" etc.; see there.

וע' בפ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך כו' ובפרשת נצבים בביאור על פ' כי כארץ תוציא צמחה כו'):

And see Parshas Emor, in the discourse beginning "And I shall be sanctified in the midst," etc., and Parshas Nitzavim, in the explanation on the verse "For as the earth brings forth its growth," etc.)

12 והסירה את שמלת שביה. שמלה הוא בחי' מקיף ויש מקיף גם בזלעז"ז [בזה לעומת זה] כי בבואה דכבואה לית להו

"And she shall remove the garment of her captivity": a garment is the level of a makif (encompassing light). And there is a makif in the opposing side as well; for "a reflection of a reflection they do not have,"

אבל כבואה לחודא אית להו (ועיין מזה בפע"ח [בפרי עץ חיים] בכוונת הושענא רבה אך שם נת' [נתבאר] ענין כבואה דכבואה באופן אחר)

"but a reflection alone they do have" (and see on this Pri Etz Chaim, in the kavanah of Hoshana Rabbah, though there the matter of a reflection of a reflection is explained in another way);

והיינו כמבואר למעלה שבקדושה יש ב' מקיפים ל' מ' והם בחינת מקיף ומקיף דמקיף והם בחינת חיה יחידה שהם ב' מקיפים ונר"נ [ונפש רוח נשמה] הם פנימים וע' בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] פנחס (דרי"כ סע"א [סוף עמוד א])

and this is as explained above: that in holiness there are two makifim, the lamed and the mem, and they are the level of a makif and a makif of a makif; and they are the level of chayah and yechidah, which are two makifim, while nefesh, ruach and neshamah are inner [levels]. And see the commentary of the Ramaz on Pinchas (folio 220, end of side a),

גבי העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו ועמ"ש בביאור על פ' כי כאשר השמים החדשים.
regarding one who answers "Amen, may His great Name be blessed" with all his strength; and see what is written in the explanation on the verse "For as the new heavens."

ובקליפה אין להם בחי' בבואה דבבואה שהוא בחי' המקיף למקיף. וז"ש [וזהו שכתוב] ומכפירים יחידתי שהוא יחדה ממש שאין לה לעומת זה בקליפות.

And in kelipah (the husk) they do not have the level of a reflection of a reflection, which is the level of the makif to the makif. And this is [the meaning of] what is written, "and from the young lions, my only one (yechidasi)": for it is truly single, having no counterpart opposite it in the kelipos.

אבל בחי' בבואה לחודא היינו מקיף א' יש להם (ובזה יתורץ איזה דרושים הסותרים לכאורה זא"ז [זה אל זה / זה את זה] דבמ"א נת' [נתבאר] דבחי' אהבה רבה אין כנגדה לעומת זה כמ"ש ע"פ חכלילי עינים כו'

But the level of a reflection alone, that is, one makif, they do have. (And with this, some discourses that seemingly contradict each other are reconciled: for in one place it is explained that the level of great love (ahavah rabbah) has no counterpart opposite it, as is written on the verse "His eyes are red," etc.;

ובמ, א נת' [נתבאר] שכמו כן בקליפה יש מבחי' הרצון שלמעלה מהשכל שהוא עומק ההתקשרות בהבלי העולם כו' וכמ"ש בד"ה ושמתי כדכד כו' בעין ומכפירים יחידתי. ולפמ"ש [ולפי מה שכתוב] א"ש [אתי שפיר] דבחי' מקיף א' יש להם ובחי' מקיף היינו מה שלמעלה מהשכל.

and elsewhere it is explained that likewise in kelipah there is something of the level of the will that is above intellect, which is the depth of attachment to the vanities of the world, etc., as is written in the discourse beginning "And I will make ... of kaddod," etc., on the matter of "and from the young lions, my only one." But according to what has been written [here], it is well: for one makif they do have, and the level of a makif is what is above intellect.

אך בחי' מקיף השני שהוא עיקר בחי' המקיף עליון בחי' יחידה ממש והוא נקרא תעלומות לב לית להו רק בקדושה יש בחי' זו כו')

But the level of the second makif, which is the essence of the level of the supernal makif, the level of yechidah itself, and which is called “the hidden recesses of the heart” — this they do not have; only in holiness is there this level, etc.)

והיינו בחי' למ"ד והוא ענין עבירה גוררת עבירה וענין אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה

And this is the level of the lamed. And it is the matter of “one transgression draws another transgression,” and the matter of “if a person defiles himself a little, he is defiled much”

(עיי' בר"ח [בראשית חכמה] פ' ד' משער הקדושה) והיינו מה שאינו מרגיש בנפשו שזה נמשך לו מבחי' המקיף דקליפה.

(see Reishis Chochmah, chapter 4 of the Gate of Holiness); that is, he does not feel in his soul that this is drawn to him from the level of the makif of kelipah.

וזהו ענין והסירה את שמלת שביה שצ"ל הסרת המקיף דקליפה בכדי שישרה המקיף דקדושה בחי' למ"ד כנ"ל:

And this is the matter of “and she shall remove the garment of her captivity”: there must be a removal of the makif of kelipah, so that the makif of holiness, the level of the lamed, may rest, as mentioned above.

13 וישבה בביתך. בקביעות שתתישב היטב בנפש כל תמוט לעולם ועד. (ועוי"ל [ועוד יש לומר] כפי' והבאתה אל תוך ביתך כו' וישבה בביתך כו'.

“And she shall dwell in your house”: permanently, so that it settles well in the soul, never to be moved, forever and ever. (And one may further say, on the meaning of “and you shall bring her into your house,” etc., [and] “and she shall dwell in your house,” etc.:

היות ב' בחי' מקיפים הנ"ל נקראים ג"כ לבוש ובית אשר הלבוש הוא בחי' מקיף הקרוב ובית הוא מקיף למקיף וענין ב' מקיפים אלו בקדושה מבואר ג"כ לעיל פ' ואתחנן ע"פ וזאת המצוה כו'

since the two levels of makifim (encompassing lights) mentioned above are also called a garment and a house — the garment is the level of the near makif, and the house is the makif to the makif. And the matter of these two makifim in holiness is also explained above, in Parshas Va'eschanan, on the verse “And this is the commandment,” etc.;

ועי' בד"ה השמים כסאי בענין איזה בית כוי ובשאר דוכתי. וז"ש [וזהו שכתוב] כאן על וראית בשביה אשת יפ"ת [יפת תאר] כוי שהוא להפך עצמות המדות בחי' צי' כנ"ל הנה שמירה זו הוא ע"י והבאתה אל תוך ביתך בחי' מקיף העליון כוי

and see the discourse beginning "The heavens are My throne," on the matter of "What house," etc., and in other places. And [regarding] what is written here concerning "and you see among the captives a woman of beautiful form," etc., which is [about] transforming the essence of the emotive attributes (middos), the level of the tzadi, as mentioned above: this guarding is through "and you shall bring her into your house," the level of the supernal makif, etc.;

וגם המקיף דבחי' לי שנקי' לבוש שלכך בלעו"ז [בלעומת זה] נקרא שמלת שביה וצי"ל והסירה שמלת שביה שע"י ישרה הלבוש ומקיף דקדושה כוי מ"מ צריך להיות וישבה בביתך דוקא וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] ע"פ וזאת המצוה כוי לשמר כוי ושמרת כוי ע"ש):

and as for the makif of the level of the lamed, which is called a garment — which is why, on the opposing side, it is called "the garment of her captivity," and there must be "and she shall remove the garment of her captivity," so that through this the garment and makif of holiness will rest, etc. — nevertheless, there must be "and she shall dwell in your house" specifically; and as was explained on the verse "And this is the commandment," etc., "to keep," etc., "and you shall keep," etc.; see there.)

14 ובכתה את אביה. היא בחי' תשובה עילאה יותר וכנודע ממ"ש האריז"ל [האריזי זכרוננו לברכה] מי שאינו

בוכה בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] אין נשמתו שלימה ואין בכיה זו באה מצד מרה שחורה.

"And she shall weep for her father": this is the level of a still higher teshuvah (return), as is known from what the Arizal, of blessed memory, said: one who does not weep on Rosh HaShanah and Yom Kippur, his soul is not complete. And this weeping does not come from melancholy (marah shechorah),

אלא כענין שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי רבי עקיבא שכשהשיג סודות התורה בשיר השירים זלגו עיניו דמעות והיא מעלה האמורה לעתיד לבא בבכי יבואו כוי שהיא מדרגה גדולה כי והנה נער בוכה ותחמול עליו.

but rather like what our Sages, of blessed memory, said concerning Rabbi Akiva: that when he grasped the secrets of the Torah in the Song of Songs, his eyes streamed with tears. And this is the virtue spoken of for the Time to Come — "With weeping they shall come," etc. — which is a great level; for "behold, a lad weeping, and she had compassion on him."

והוא בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים]. (ועמ"ש מענין בכייה בפי' וישלח סדי"ה ויקח מן הבא בידו מנחה כו' ובדי"ה וקבל היהודים במש"ש [במה שכתוב שם]. אך לע"ל [לעתיד לבוא] נאמר עין בעין יראו לפי שאז נאמר בבכי יבואו כו' ע"ש).

And this is the level of Yom Kippur. (And see what is written on the matter of weeping in Parshas Vayishlach, at the end of the discourse beginning "And he took from what came into his hand a gift," etc., and in the discourse beginning "And the Jews took upon themselves," in what is written there: but in the Time to Come it is said, "Eye to eye they shall see," because then it is said, "With weeping they shall come," etc.; see there.)

ואח"כ תבא אליה ובעלתה היינו ענין מס"נ [מסירות נפש] והוא ענין נפילת אפים ובחינת נעילה שהוא גמר העליות כמ"ש במ"א

And "afterwards you may come to her and be her husband": this is the matter of self-sacrifice (mesirus nefesh); and it is the matter of falling on the face (nefilas apayim), and the level of Ne'ilah, which is the culmination of the ascents, as is written elsewhere

(וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] בענין נפילת אפים וע' מ"ש במ"א ע"פ לריח שמניך שכנ"י [שכנסת ישראל] נק' כלה וכשמאיר אור אלקות בנש"י [בנשמות ישראל] בתוך לבו בעומק לבו זה נק' כד קבילת דכר כו' וע' מ"ש במ"א ע"פ עיני כל איך יש בחי' ארוסה ונשואה.

(and see Pri Etz Chaim on the matter of falling on the face; and see what is written elsewhere on the verse "For the fragrance of your oils," that the Community of Israel (Knesses Yisrael) is called a bride, and when the light of G-dliness shines in the souls of Israel, within one's heart, in the depth of one's heart, this is called "when she has received the male," etc. And see what is written elsewhere on the verse "The eyes of all," how there is a level of betrothed and of married:

דהיינו כשהתבוננות נקלט בעומק הלב ע"ד בכל לבי דרשתך זהו הנק' בחי' נשואין וז"ש [וזהו שכתוב] נודע בשערים בעלה כו'. ומזה יובן מש"כ [מה שכתוב] ובעלתה היינו ענין מס"נ [מסירות נפש] כו' וע' בפי' מטות סדי"ה ואשה כי תדר כו'):

that is, when the contemplation is absorbed in the depth of the heart, in the manner of "With all my heart I have sought You," this is what is called the level of marriage; and this is [the meaning of] what is written, "Her husband is known in the gates," etc. And from this will be understood what was written, that "and be her husband" is the matter of self-sacrifice, etc. And see Parshas Matos, at the end of the discourse beginning "And if a woman vows," etc.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/ki-seitzei/3/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok